

Oikeus käyttää terveyspalveluja Suomessa

Reetta Kyyrö
Kela, Etuuspalvelut
Kansainvälisten asioiden osaamiskeskus
17.3.2016

Esityksen sisältö

- Mitä tarkoittaa oikeus käyttää terveystalvveluja Suomessa?
- Mihin oikeus perustuu?
- Eläkeläiset, joiden sairaanhoitokustannuksista Suomi vastaa
- Eläkeläiset, joiden sairaanhoitokustannuksista Suomi ei vastaa
- Tilastotietoa
- Erityistilanteita
- Lisätietoja

Mitä tarkoittaa oikeus käyttää terveystalvaeluja Suomessa Kelan näkökulmasta?

- Oikeus käyttää Suomen julkisen terveydenhuollon palveluja
- Oikeus saada sairausvakuutuslain mukaisia sairaanhoitokorvauksia
 - Yksityisen terveydenhuollon kustannukset
 - Lääkärin- ja hammaslääkärinpalkkiot
 - Tutkimuksen ja hoidon kustannukset
 - Matkakustannukset
 - Lääkekustannukset
- Oikeus hakeutua hoitoon Suomeen
 - Ennakkoluvalla
 - Omatoimisesti

Ruotsissa asuvan eläkeläisen oikeus käyttää terveystalvveluja Suomessa

Hoito-oikeuden peruste	Oikeus saada hoitoa Suomen julkisessa terveydenhuollossa	Oikeus saada sairaanhoitokorvauksia Suomessa
Kotikunta Suomessa	Oikeus kaikkeen hoitoon kuntalaisen asiakasmaksulla	Kotikunta ei tuo oikeutta sairaanhoitokorvauksiin
Sairausvakuutettu Suomessa	Sairausvakuuttaminen ei tuo oikeutta saada hoitoa julkisessa terveydenhuollossa	Oikeus sairausvakuutuslain mukaisiin sairaanhoitokorvauksiin
Suomen myöntämä eläkkeensaajan eurooppalainen sairaanhoitokortti	Oikeus kaikkeen hoitoon kuntalaisen asiakasmaksulla	Oikeus sairaanhoitokorvauksiin kuten Suomessa sairausvakuutetuilla
Ruotsin tai muun maan myöntämä eurooppalainen sairaanhoitokortti, passi tai henkilöllisyystodistus.	Oikeus lääketieteellisesti välttämättömään hoitoon kuntalaisen asiakasmaksulla.	Oikeus sairaanhoitokorvauksiin lääketieteellisesti välttämättömän hoidon kustannuksista
Hoitoon hakeutumisen ennakkolupa E112 tai S2	Oikeus ennakkoluvassa määriteltyyn hoitoon kuntalaisen asiakasmaksulla.	Oikeus korvauksiin lääke- ja matkakustannuksista. Oikeus korvauksiin myös jos hoito annettu yksityisessä terveydenhuollossa ja asiakas maksanut hoidon todelliset kustannukset itse.

Eurooppalainen sairaanhoitokortti

- Eurooppalaisen sairaanhoitokortin myöntää se maa, joka vastaa sairaanhoitosi kustannuksista
 - Sairaanhoidon kustannuksista vastaa yleensä se maa, josta eläke maksetaan
 - Jos eläkettä maksetaan useasta maasta, sairaanhoidon kustannuksista vastaa asuinmaa, jos eläkettä maksetaan myös asuinmaasta
 - Jos eläkettä ei makseta asuinmaasta, sairaanhoidon kustannuksista vastaa se maa, jossa eläkettä on kertynyt pisimpään

Suomi vastaa
eläkkeensaajan
sairaanhoido-
kustannuksista

Suomi vastaa eläkkeensaajan sairaanhoitokustannuksista

- Jos asut vakituisesti Ruotsissa ja Suomi vastaa sairaanhoitosi kustannuksista, saat Suomesta eläkkeensaajan eurooppalaisen sairaanhoitokortin. Saat kortilla
 - tarvitsemasi hoidon Suomen julkisessa terveydenhuollossa samalla asiakasmaksulla ja samalla tavalla kuin Suomessa asuvat
 - suorakorvauksen Suomessa yksityisistä terveystalveluista, lääketoista apteekissa sekä ambulanssikuljetuksesta.
 - niistä kustannuksista, joista et saa suorakorvausta (esim. palveluntuottajalla ei sopimusta Kelan kanssa), voit hakea jälkikäteen Kelasta lomakkeella SV 127
 - lääketieteellisesti välttämätöntä hoitoa, kun oleskelet tilapäisesti asuinmaasi ulkopuolella jossain muussa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä

Esimerkki

Sirkka asuu vakituisesti Ruotsissa ja saa eläkettä vain Suomesta. Suomi vastaa Sirkkan sairaanhoidon kustannuksista. Sirkka sai Kelasta eläkkeensaajan eurooppalaisen sairaanhoitokortin kun hän muutti Ruotsiin jäädessään eläkkeelle. Sirkalla on Suomessa oleskellessaan oikeus tarvitsemaansa (kaikkeen) sairaanhoitoon.

Sirkka vierailee kesällä sukulaistensa luona Suomessa ja haluaa samalla tarkistuttaa varmuuden vuoksi näkönsä tutun silmälääkärin vastaanotolla. Sirkka varaa ajan silmälääkärille ja saa suorakorvauksen lääkärinpalkkiosta ja tutkimuksista esittämällä eläkkeensaajan eurooppalaisen sairaanhoitokorttinsa.

Toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä vakituisesti asuvan eläkkeensaajan eurooppalainen sairaanhoitokortti

EUROOPPALAINEN SAIRAANHOITOKORTTI

FI

3 Sukunimi

4 Etunimet

5 Syntymäaika

6 Henkilötunnus

7 Laitoksen tunnistus

8 Kortin numero

9 Viimeinen voimassaolopäivä

Kortti on voimassa kaksi vuotta ja se uusitaan automaattisesti.

Sinulla on oikeus saada tarvitsemasi sairaanhoito, kun olet tilapäisesti Suomessa. Muissa EU- ja Eta-valtioissa ja Sveitsissä sinulla on oikeus saada lääketieteellisesti välttämätöntä sairaanhoitoa. Esitä tämä kortti ja henkilötodistuksesi aina hoidon antajalle.

Suomessa saat hoidon julkisessa terveydenhuollossa samalla asiakasmaksulla kuin kuntalaiset. Lisäksi saat sairausvakuutuslain mukaisen suorakorvauksen sairaankuljetuksen, yksityisten terveydenhuoltopalvelujen ja lääkeostojen kustannuksista.

Muissa EU- tai Eta-valtioissa ja Sveitsissä voit käyttää korttia julkisessa terveydenhuollossa sekä sairausvakuutuslomituksen tehneiden yksityisten lääkäreiden vastaanotoilla ja yksityisissä sairaaloissa.

CardPlus

Kela lähettää olosuhdeseuranta-kyselyn tietyin aikaväleihin.

Sairausvakuutusmaksu

- Kun Suomi vastaa sairaanhoitosi kustannuksista, sairausvakuutusmaksu peritään Suomeen
 - Sairausvakuutusmaksun perusteena käytetään Suomesta maksettavaa eläkettä
 - Sairausvakuutusmaksu peritään Suomeen vaikka et olisi Suomessa sairausvakuutettu
 - Sairausvakuutusmaksua ei tarvitse maksaa asuinmaahan
- Lisätietoja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja sen perimisestä saa Verohallinnosta (www.vero.fi)

Suomi ei vastaa
eläkkeensaajan
sairaanhoido-
kustannuksista

Suomi ei vastaa eläkkeensaajan sairaanhoitokustannuksista

- Jos Suomi ei vastaa sairaanhoitosi kustannuksista, saat eurooppalaisen sairaanhoitokortin toisesta valtiosta
- Saat kortilla tilapäisen Suomessa oleskelusi aikana lääketieteellisesti välttämättömän hoidon
 - Lääketieteellisesti välttämättömällä hoidolla tarkoitetaan sellaista hoitoa, joka ei voi odottaa kotiinpaluutasi. Hoidon tarkoituksena on, että voit jatkaa Suomessa oleskeluasi kuten olit alun perin suunnitellutkin ja että voit oleskelusi jälkeen palata turvallisesti kotiin.
 - Hoidon tarpeellisuuden arvioinnissa otetaan huomioon oleskelusi kesto sekä tarvitsemasi hoitotoimenpiteet. Arvion hoidon tarpeellisuudesta tekee sinua hoitava terveydenhuollon henkilöstö. Annettavan hoidon laajuus ja sisältö vaihtelevat oleskelumaan kansallisen lainsäädännön mukaan.
- Toisessa Pohjoismaassa asuva voi kortin sijasta esittää myös passin tai muun henkilöllisyystodistuksen. Lisäksi tulee ilmoittaa osoite toisessa Pohjoismaassa.

Esimerkki

Pekka asuu vakituisesti Ruotsissa ja saa eläkettä sekä Suomesta että Ruotsista. Koska Ruotsi on Pekan asuinmaa, se vastaa Pekan sairaanhoidon kustannuksista. Ruotsi on myöntänyt Pekalle eurooppalaisen sairaanhoitokortin. Pekalla on Suomessa oleskellessaan oikeus lääketieteellisesti välttämättömään sairaanhoitoon.

1) Pekka vierailee kesällä sukulaistensa luona Suomessa, kompastuu kävelyretkellä ja murtaa jalkansa. Pekka viedään ambulanssilla lähimpään sairaalaan. Koska kyse on lääketieteellisesti välttämättömästä hoidosta, Pekka saa eurooppalaisella sairaanhoitokortilla suorakorvauksen ambulanssimatkan kustannuksesta. Saamastaan sairaalahoidosta hän maksaa vain kuntalaisen asiakasmaksun.

2) Pekka vierailee kesällä sukulaistensa luona Suomessa ja haluaa samalla tarkistuttaa varmuuden vuoksi näkönsä tutun silmälääkärin vastaanotolla. Pekka joutuu maksamaan itse saamansa hoidon kustannukset, eikä voi saada korvausta Kelasta, koska kyse ei ole lääketieteellisesti välttämättömästä hoidosta vaan omatoimisesta hoitoon hakeutumisesta. Pekka voi hakea korvausta kotimaastaan Ruotsista.

Hoitoon hakeutuminen Suomeen

- EU:n nk. potilasdirektiivi on saatettu osaksi Suomen kansallista lainsäädäntöä 1.1.2014 voimaan tulleella lailla rajat ylittävistä terveydenhuollosta.
- 1.1.2014 alkaen toisessa EU-maassa sairausvakuutetulla henkilöllä on oikeus hakeutua hoitoon Suomeen syrjimättömästi ja samoin perustein kuin kunnassa asuvilla henkilöillä.
- Hoitoon ottamisen lääketieteelliset perusteet ja määräajat (hoitotakuuajat) ovat samat kuin Suomessa asuvilla.

Hoitoon hakeutuminen Suomen julkiseen terveydenhuoltoon

- Jos henkilö, jonka sairaanhoitokustannuksista Suomi ei vastaa, hakeutuu omatoimisesti ulkomailta hoitoon Suomen julkiseen terveydenhuoltoon, häneltä voidaan periä hoidosta aiheutuneet todelliset kustannukset.
 - Ei korvausta Kelasta.
- Jos henkilöllä on toisen maan myöntämä EU-asetuksen mukainen hoitoon hakeutumisen ennakkolupa, häneltä peritään vain sama asiakasmaksu kuin kunnan asukkailta.
 - Lisäksi Kelasta voi saada korvausta hoitoon liittyvistä lääke- ja matkakustannuksista.

Hoitoon hakeutuminen Suomen yksityiseen terveydenhuoltoon

- Jos henkilö, jonka sairaanhoitokustannuksista Suomi ei vastaa, hakeutuu omatoimisesti ulkomailta hoitoon Suomen yksityiseen terveydenhuoltoon, ei Kelasta makseta korvausta.
- Jos henkilöllä on toisen maan myöntämä hoitoon hakeutumisen ennakkolupa, yksityisen terveydenhuollon tulee itse hoitaa kustannusten laskutus ennakkoluvan myöntäjän kanssa.
- Jos henkilö on maksanut itse ennakkoluvan perusteella saamansa hoidon todelliset kustannukset, Kelasta voidaan maksaa sairausvakuutuslain mukaisia korvauksia. Maksetut korvaukset laskutetaan ennakkoluvan myöntäjävaltiolta.

Tilastotietoa

Julkiselle terveydenhuollolle vuonna 2015 maksetut valtion korvaukset ulkomailta tulleille henkilöille annetusta hoidosta

Hoito-oikeuden peruste	Hoitoa saaneet henkilöt, lkm	Maksetut valtion korvaukset, euroa
Yhteensä	14 623	16 565 229
Eurooppalainen sairaanhoitokortti	6 246	5 110 781
Väliaikaistodistus	1 239	1 425 148
E-lomake	101	398 369
Eläkkeensaajan eurooppalainen sairaanhoitokortti	705	1 846 743
Muu KVT-todistus	2 446	3 571 622
Passi	1 072	1 362 785
Henkilötodistus	2 548	1 825 455
Muu asiakirja	517	1 024 327

Ulkomailla asuville henkilöille vuonna 2015 maksetut korvaukset Suomen yksityisessä terveydenhuollossa annetusta hoidosta

Henkilön asuinmaa	Korvauksia saaneet henkilöt, lkm	Maksetut korvaukset, euroa
Yhteensä	4089	907 708
Ruotsi	861	192 165
Suomen kustannusvastuulla oleva eläkkeensaaja	827	129 389
Saksa	81	73 442
Yhdistynyt Kuningaskunta	93	46 041
Norja	120	26 530
Viro	97	23 877
Tanska	40	18 792

Erityistilanteita

Pohjoismaisen paluumatkan lisäkustannukset

- Yhdessä Pohjoismaassa asuvalla henkilöllä, joka sairastuu toisessa Pohjoismaassa tilapäisen oleskelunsa aikana, on oikeus saada oleskeluvaltiostaan korvausta paluumatkan lisäkustannuksista.
- Lisäkustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, jotka johtuvat siitä, että henkilö joutuu sairautensa takia käyttämään kalliimpaa matkustustapaa kuin olisi muutoin käyttänyt.
- Korvaus koskee sekä kuljetusta asuinvaltioon että jatkokuljetusta asuinvaltiossa asuinpaikkaan asti.
- Korvauksen myöntäminen edellyttää, että henkilö on saanut kirjallisen lääkärinlausunnon, joka on laadittu oleskeluvaltiossa ennen kotimatkaa. Lausunnosta on käytävä ilmi, että henkilöllä on tarve käyttää sairastumisen johdosta kalliimpaa matkustustapaa.

Esimerkki

Ruotsissa asuva ja sairausvakuutettu Leena on tullut laivalla Helsinkiin viikonloppulomalle. Leena kuitenkin sairastuu äkillisesti Suomessa niin, että joutuu palaamaan Ruotsiin lentokoneella suunnitellun laivamatkan sijaan. Arlandan lentokentältä Leena matkustaa kotiinsa taksilla.

- Leena saa Suomesta lääkärinlausunnon, jossa todetaan, että hän joutuu sairastumisensa takia palaamaan Ruotsiin lentokoneella ja matkustamaan taksilla lentokentältä kotiin.
- Leena hakee Kelasta korvausta 200 euron lentomatkasta Helsinki-Tukholma ja 20 euron taksimatkan kustannuksesta Arlandan lentokentältä kotiin. Leena oli jo varannut paluumatkan laivalla Helsingistä Tukholmaan. Paluumatka oli maksanut 80 euroa.
- Leenalle korvataan kustannukset 140 euroa ($200e + 20e - 80e$).

Sairaalasiirto pohjoismaiden välillä

- Sisäänkirjoitettujen henkilöiden siirtomatkojen kustannukset yhdestä hoitolaitoksesta yhdessä valtiossa toiseen hoitolaitokseen toiseen valtioon kuuluvat asianomaisen julkisen terveydenhuollon yksikön vastuulle, eivät potilaalle.
- Jos toisessa Pohjoismaassa sairausvakuutettu henkilö on sisäänkirjoitettu hoitolaitokseen Suomen julkisessa terveydenhuollossa ja hänet siirretään sairaalahoitoon asuinmaahansa, hänen siirtokustannuksensa korvataan valtion korvauksena, jota julkinen terveydenhuolto hakee Kelasta.

Lääkemääräysten vastavuoroinen tunnustaminen

- EU-maiden on tunnustettava toisissa jäsenmaissa annetut lääkemääräykset
 - Ei koske huumausaineita tai psykotrooppisia lääkkeitä.
 - Lääkemääräys tulee pääsääntöisesti kirjoittaa vaikuttavan aineen nimellä (poikkeus: biologiset lääkkeet tai muu perusteltu syy).
- Toisessa EU- tai Eta-maassa tai Sveitsissä annetut lääkemääräykset toimitetaan Suomen apteekeissa, jos lääkkeellä on Suomessa myyntilupa.
 - Apteekki voi kieltäytyä toimittamasta toisessa jäsenmaassa annettua lääkemääräystä, jos on syytä epäillä lääkemääräyksen aitoutta.

Lääkemääräysten vastavuoroinen tunnustaminen

- Lääkäriltä voi pyytää ns. eurooppalaisen lääkemääräyksen, jos haluaa ostaa reseptilääkkeitä toisessa EU-maassa.
 - Paperinen lomake
 - Kirjoitetaan lääkkeen vaikuttavan aineen nimellä (poikkeuksena biologiset lääkkeet tai muu perustelut syy).
 - Voimassaolo määräytyy sen maan lainsäädännön mukaan, jossa lääke hankitaan.
 - Kela korvaa kustannuksia samoin perustein kuin jos lääke olisi hankittu Suomessa. Korvausta voi saada vain oleskelun kestoa vastaavasta lääkemäärästä.
 - Huom! Eta-maat ja Sveitsi päättävät itse hyväksyvätkö EU-maissa annetut lääkemääräykset.

Lisätietoja

Kelan kansainvälisten asioiden keskus

Sosiaaliturva ulkomaille tai Suomeen muutettaessa ja muissa kansainvälisissä tilanteissa.

Maasta- ja maahanmuuton palvelulinja, arkisin klo 8-18

- 020 634 0200 (ulkomailta +358 20 634 0200)
- ruotsiksi palvellaan numerossa 020 634 0300 (ulkomailta +358 20 634 0300)

Sähköpostiosoite inter.helsinki@kela.fi

Kelan verkkosivut

- kela.fi/muutto-ulkomaille_elakelaisena
- kela.fi/ulkomaat-ja-elakkeet
- kela.fi/eurooppalainen-sairaanhoitokortti_ulkomailla-asuvat-elakelaiset

Rajat ylittävän terveydenhuollon yhteispiste

- Kelassa toimii rajat ylittävän terveydenhuollon kansallinen yhteispiste, joka tarjoaa tietoa mm.
 - hakeutumisesta hoitoon ulkomailta Suomeen
 - terveyspalvelujen käyttämisestä Suomessa ja ulkomailla
 - potilaan oikeusturvasta ja viranomaisten vastuunjaosta
- Verkkosivut hoitopaikanvalinta.fi
- Sähköposti yhteispiste@kela.fi
- Puhelin 020 63 40 400 arkisin klo 9-16

Tietoa suomalaisista hoitopaikoista

- Sairaanhoidopiirien yhteystiedot hoitopaikanvalinta.fi/yhteystiedot/julkinen-terveydenhuolto/sairaanhoidopiirit/
- Tietoa yksityisistä hoitopaikoista finlandcare.com
- Kaikkien Suomen julkisen terveydenhuollon toimijoiden yhteystietoja & kuvauksia palveluista ollaan kokoamassa palveluvaaka.fi -palveluun (THL)

Kiitos!

